

Előfizetési árak:
helyben, vagy postán külföldre:
Égész évre 10 frt — kr.
Félévre 5 — —
Negyedévre 2 — 50 —
Egy órára 1 — —
Egyes száma 4 kr.

A lap szellemi részét illető minden köz-
emény a szerkesztőségbe (Főter 1828. sz.)
bérmentve küldendő.

Előfizetési helyben:
Főter 1828. sz. Lajos könyvkereskedésében
és a kiadóhivatalban. (Főter 1828. sz.)
alatt.)

DEBRECZEN

Á DEBRECZENI ÉS VIDÉKI FÜGGETLENSÉGI PÁRT KÖZLÖNYE.

MEGJELEN NAPONKINT PENTEK ÉS VASARNAP KIVÉTELEVEL.

Hirdetési díj:

Negy határon felül sorozat 5 kr. Nagyobb
terjedelmű és többzori hirdetések alk-
szorint jutányos áron vételnek fel. Bélyeg
díj minden külön bejelölés nélkül 20 kr.

Hirdetést vagy reklámot magában foglaló
újszám ára 10 kr.

Nyitási költségek minden példát 200
50 krajczár.

Hirdetéseket előzetesen a szerkesztőség-
ben és kiadóhivatalban. Főter 1828. sz.
alatt.)

Kéziratok nem adóznak vissza.

Mit tegyünk?

A nemsokára megnyíló országgyűlés egyik legfontosabb tennivalója lesz a nemzetiségi surlódások megszüntetése.

Erdélyben éppen ebben a kérdésben utazott a nyáron Hieronymi belügyminiszter, aki a tisztek elmondása és a deputációk fogadása után arra a gondolatra jutott, hogy a nemzetiségi bajokat csak a közigazgatás államosításával lehet megszüntetni.

A miniszter ur nagyon téves utakon jár. Egyedül csak hatalmi erővel, erőszakkal a szívet, lelket meghódítani nem lehet. A történelem e tekintetben egészen más tanulságot nyújt.

A történelem azt bizonyítja, hogy számára nézve sokkal kevesebb és gyengébb nemzetek képesek voltak kiragadni a hegemonia szerepét a náluknál népesebb és nagyobb nemzetek kezéből.

Ott van a maroknyi zsidó nép. Mi tette őt Jehova kiválasztott népévé? Miért volt Dávid és Salamon uralkodása alatt olyan erős és hatalmas? . . . Azért, mert a Mózes vallás-erkölcsi, öntudatos és egyöntetű óskori nemzeti nevelési törvényeit megtartották. A tényrnyi Athént, Spártát mi tette ellenállóvá Xerxes tengeri hadának? Nem más, mint Solon és Likurgus nemzeti paedagógusai. Ázsia nomád népeiből kiváló elődeinket annyi ellenséges nép között egy független, nemzet-alapító s honszerző ősökké mi tette? Nem más, mint a felelmet és gyávaságot nem ismerő hadisten tiszteletének nemzeti összetartást előmozdító — őseink vérszerződése általi nevelésnek radikális ösztönzése.

Eme hontalan népet mi tette Európa rettegett nemzetévé, mint az ősök hitvallásának azon sarkalatos elve, hogy a ki Hadúrunk kedvébe akar jutni, annak mindenekelőtt halált megvető vitéz magyarnak kell lennie. S hogy megfogya bár, de törve nem, élünk még e hazában, az sok tekintetben a hajdani nemzeti hitvallás vérré válásának tulajdonítható. S hogy megységünk törtön-törve,

A „DEBRECZEN” TARCZAJA.

Munkács.

— Utí emlék. —

Nagy emlékü hely, hol a honfoglaló ősök fátalmaik után megphentek s „fecerunt magnum áldomás” légy üdvözölve!

Zrínyi Ilonának büszke kővára, annyi diadal színhelye — jelenleg halvány rabok tanyája — szent kegyelettel tekint faládra a vándor, ki a délibábok alföld felől közelít feléd!

Ott üldögéltem a bátyui vasúti pályaház éttermében, várva a Munkács felé vivő vonatot. Nem sokáig kellett várakoznom, a vonat berobogott az állomásra s a kapus harsány hangon figyelmeztette az utasokat:

— Munkács, Lawoczne Leruberg felé beszállani!

Szép kis utazás lenne, mondhatom, megérdemelne a költséget és fáradságot, de hát egyelőre csak Munkácsig megyünk, mert az újságíró tarczája még a mai zóna-világban sem igen bírja ki a hosszas utazást.

S megindultunk Munkács felé. Ez még itt alföld: a beregi és ungyejei síkság összefolyva; csak északon és keleten látszanak felkőbren a hegyek, míg délfelől olyan sima, egyenes a vidék, akár csak a hortobágyi pusztá.

Elérjük az első állomást: a híres Barkácsót. (Hírét onnan vette, mert Debreczenben valamennyi beregi emberre ráfogják, hogy Barkácsón született. Én azonban nem értem, hogy mi különös vicczet találnak ebben, hiszen Barkácsónak nincsen furcsább ne, mint Kutya-Bagosnak, vagy Vaszary her-

hanyatla erőnk, az öntudatos s egyöntetű nemzeti nevelés elhanyagolásának következménye.

Amely országban a honfui ragaszkodás nem hitvallás, azon országnak sorsa csak eshetőségeken nyugszik. S meg kell vallani: mióta nemzetünk életébe az öntudatos nemzeti nevelés helyett az egyházi nevelés lépett s az minél nagyobb tért hódított: tekintélyünk a nemzetek sorában alább-alább szállott, sőt az egyházi villongások majdnem kitöröltek a népek sorából nemzetünk. Hogyan is gyarapodnék helyes irányban az a gyermek, kinek dajkái a koncz felett folyton czivódaak? Melyik gyermek fejlődik helyes irányban: az-e, akit az édesanya nevel emlőin, vagy akit a dajka táplál mesterségesen kigondolt pépekkel? Már pedig mikor az egyház ragadta kezébe a közköztudást, akkor az dajkaságba került. Pedig a dajkának az érdekei nem mindig azonosok a szülő érdekeivel, sőt gyakran a legeltérőbbek. Ezen esetben annál is inkább eltérők, mert ezen dajkasági intézmények központjai nem is e haza területén székeltek és székelnek, egyike Rómában, másika Pétervározt, szóval a legtöbbje kifelé-gravitál s a mi fő, ezen intézmények hivatalos nyelve nem is a nemzeté.

Ha igaz az az állítás: akié az iskola, azé a jövő, akkor ne csodálkozzunk, ha ezen kifelé-gravitáló egyházak iskoláikkal a saját szélhúzó tévelyéseiket igyekeznek sanctionálni. S hogy ebbeli törekvések minő gyümölcsöket teremnek, arról legtöbbet az erdélyrezi törvényszéki levéltárak aktái beszélnek. Ami még ugyan kisebb hiba volna, mert hisz ide-haza valahogy csak elmosogatnók szennyesünetket. De főbb az, hogy ezen heterogen elemek politikai tényezőkké válnak, melyek csak az alkalmat lesik, hogy az állam és nemzet bomlasztó áldatlan munkába foghassanak. Keresve-keresik a hazán kívül a haza ellenségeit, hogy azokkal a békés munkát kerülő kezekkel kezelt szorítva, nekik „hasznos” szolgálataikat felajánlíhassák.

czeg primásnak!) Majd Sztrabics-Gorond következik, mely név az alföldi ember fülének már valóban szokatlan.

Ezt elhagyva, gyorsan közeledünk a munkácsi hegyek felé s feltűnik a síkságból kiemelkedő magános hegyen a munkácsi vár.

A vár alatt, melynek tornyait és piros tetőit a leáldozó nap beárnyozza, elhaladva pár percz alatt Munkácson vagyunk, hol az a pályafutó nagy gaudiummal fogadja a fátadt utast, két kocsiival is kijönnek érte az állomáshoz, noha rendszerint gyalog szokott jarni.

Voltam én már valamikor, a 70 es évek vége felé Munkácson, de ma már alig ismerem volna rá, annyira megváltozott.

Akkor még egy meglehetősen ronda, piszkos város volt, ma pedig már csinos vidéki várossá fejlődött. Emeletes házai szép számmal vannak, utcái egyenesek s tisztaságukra is nagyobb gondot fordítanak, mint hajdan. Forgalma igen élénk s a galicziai vasút-vonal megútása óta napról-napra emelkedik.

Lakói közül első helyen kell említenem a zsidókat, kik legnagyobb számmal vannak, még pedig többnyire kalfának, prémsapkás, u. n. lengyel zsidók.

Ezek is ugyanazon utat követik, mint a melyet a honfoglalás Árpád vitézei követtek: Galicziától jönnek. Nagy számmal hulamoznak Munkács utcáin s örvendetes, hogy a magyar szó már körülből is hódít.

Csak nem kell velük németül beszélni (külömben is elszaladnának Schiller és Goethe az ő német nyelvüktől), mert tudnak ők magyarul, vagy megtanulnak, ha gsfájet akar-nak kötni.

És honnan kerülnek ki ezek a jeles individuumok? a pópák és dászkalók iskolájából. Kik többnyire maguk is a szenthivatalban forgolódnak, vagy pedig olyanok, kik ezekkel vagy családi, vagy érdekközösségben vannak.

Ha tehát állandó a baj, mely ezen széthúzó elemek által hazánk és nemzetünk egységét fenyegeti, vagy nemzetünkön mérges fekélyeket támaszt, a fekély eltávolítását holmi palliatív szer-ekkel gyökeresen megszüntetni alig hiszem, hogy lehet. Erélyes operációval, a mérgefészkeknek gyökeres kivágásával gyógyulhat és fejlődhetik helyes irányban az egységes nemzeti szervezet. Holmi elkény-szeredelt, problematikus műveltségű, néhány héti állami kenyéren tengődő pótanfolyamozó dászkalókkal a kultuszmi-niszter részéről akarják a nemzeti ügyet a hazának megnyerni? Ha nem volna ismeretes a jó szándék, hát igazán nevetnünk kellene rajta.

A belügyminiszter mintaszerű álla-mi közigazgatással akarja gyógyítani a gyuladózó sebet. Nem régebben olvastam, hogy a török kormány Poroszországból hozatott minta-hivatalnokokat; az igaz, azóta nem sok idő telt, de még nem olvastam, hogy azóta Törökország távolodott volna Ázsiától s közeledett volna Európához. Ha a porosz Schulmeister-eket hozatta volna el az érdemes török kormány, jobban bíznám sikerében.

A román nép az »Egyetértés« szer-int »fel nem hajtogatva, a legjobb, a legnyugodtabb, szerény igényű, bár sajnos, nem eléggé szorgalmas népfaj, még hozzá tehetjük, hogy az általános műveltségben hátramaradt népfaj. És éppen ez utóbbi tulajdonság az, melyre leginkább spekulál az agitálók serege: tudva azt, hogy a tudatlan néptömeg az, mely leginkább hódol a rituális hókusz-póku-szoknak, így tehát nagyon féltik a népet a magyar kormány kulturális politikájának világságától.

Nekik sem lévén kenyerek, a tisztas és észszerű, kitaró szorgalmas munka, tehát a szájhősség olcsó dicsőségében

Orosz (ruthén) is van Munkácson bőven. Éppen bucsu-járas volt Munkácson, így annál több orosz láthatam. Sajnálagos, de azért megható melódiaju szoltárokat zenve, templomi zászlók alatt vonultak a templom kör-kerítésébe, hol ezrével telepedtek meg. Mikor jól kienekelték és kiterdepelték magukat, ettek, ittak, vigadoztak, mint a hogy már bucsu-járaskor szokás.

A falusi népnek nincs is más mulatsága, mint a vásár, vagy a bucsu; mért kar-hoztatnók tehát, ha mindkettőre örömet eljari?

A beregi orosz nép különben jó indulatu. Hire sincs köztük a magyarok iránti ellen-szenynek, sőt velünk tartottak jó és rossz időkben. Rákóczy és Kussuth zászlói alatt batran küzdöttek s ma is rögtön talpra állanak, ha hi a haza! Sőt külsőleg is kezdenek már athasonulni. Igaz, hogy láthatók köztük eredeti és szlav típusok, de olyanok is lát-hatók, kik külsőleg a magyar embertől alig különböztethetők meg.

A magyar falukkal szomszédos orosz faluk népe a magyar viseletet is kezdi felkapni; magyarul sokan tudnak közüjük, hiszen lejárnak hegyek közül az alföldre aratni s ragad rajuk egy kis magyar szó. Ha magyar iskolá-kat adnának nekik: rövid idő alatt mind ma-gyarrá válnék!

Az észak-keleti vármegyékben kevés a németesség, de Munkácson és vidékén németek is találhatók. Vár-Palanka például, mely a munkácsi várhegy körül terül el, csaknem teljesen sváb. A német elem akkor került oda, midőn a munkácsi uradalom a Rákóczyak kezéből a gróf Schönbornsalad tulajdonába ment át; de az új idők szelleme itt is kezdi éreztetni jö-tékony hatását s nem messze van azon idő, midőn a munkácsi uradalom ismét magyarra-valik.

keresik létfeltételük alapját. »Mehr lichte«, mondja a haldokló Goethe. Világosságot e tudatlan népnek s akkor, de csak akkor lesz sikere a reorganizált állami adminisztrációnak. — Nem a közigazgatási rendszerben van a hiba, hanem a nevelésügyi viszonyokban. A legkifogástalanabb közigazgatási rendszer is mérő fikció, tudatlan s minden előhaladástól irtózó néptömeg között. A mintaszerű porosz-közigazgatás mintaszerű Poroszországban, de ugyanez a szervezet a porosz schul-meisterek nélkül nem tenne csudákat bizonyosan sem Erdélyben, sem a nemze-tiségek által lakott más magyar me-gyékben.

Amig az az oláh, a — főispánhoz kénytelen elmenni megnézetni: vajjon helyesen van-e bevezetve adókönyvében az adó, — addig az állami adminisztráció nem prosperálhat. Majd ha el tudja olvasni és megtudja érteni maga a saját ügyéhez tartozó irást, majd ha akkor igényeihez képest igyekszik megelhetését észszerű gazdalkodással biztosítani, majd ha nem a pálinka-okozta illuzióban ke-resi az élet boldogságát, majd ha maga a nép lesz képes a közigazgatási köz-egyek tulkapásait ellenőrizni: akkor lesz megnyugtató közigazgatásunk Erdélyben és a nemzetiségi vidékeken, de addig nem. Hát miért nem forronganak a sze-pes-, sáros-, vas-, sopron- és mosony-me-gyei németek? Mert van kulturájuk, mert rendben van náluk az elemi oktatás.

Egyöntetű nemzeti, illetve állami elem oktatást a népek s akkor siketrel működhetik a közigazgatás, kárba vész addig minden töszt, míg a szívet és el-mét nem készítjük el annak megértésére. Ezt kell tennünk. **H. E. M.**

BELFÖLD.

Szilágyi beszámolója. Szilágyi De-zsó igazságügyminiszter véglegesen megállapo-dott, hogy okt. 7-én beszámol választóinak.

Sándor szerb király látogatása királyunknál. Sándor szerb király a gyakorlatok után Budapesten meglátogatta királyunkat.

A munkácsi magyarság zömét a kalvinis-ták képezik, kiknek itt virágzó egyházuk van. Munkácson tul nem találunk kalvinista egyhá-zat, de magyarságot sem. Csak a faluk intelli-genciájára nagy erőfeszítéssel küzd magyarsá-gának megóvása s terjesztése mellett.

Munkácsot ezek szerint vegyes ajku nép lakja, de remélhető, hogy a munkácsi magyar-ság, kezét fogva a tisztahíti tiszta magyarsá-gal: mielőbb meghódítja, megmagyarosítja e vidéki várost, mely aztán a magyarságnak olyan védbástyája lesz, mint a milyen védbas-tyája volt a munkácsi vár a magyar szabad-ságharczoknak!

A munkácsi vár!
Mennyi emlék van ehez fűzve: dicsőséges és szomorú!

Munkácsotól mintegy felóra járásnyira, a síkságból emelkedik ki a magános kup alakú hegy, melyet a vár hatalmas kőfalai koronáznak. Mellette a kanyargó Latorca csörteti kristály tiszta habjait s a vár mint egy őrszem, messze tekint a síkságra. A ki ide építette, igen jól számított, mert e vár urálja a verecz-kei szoros felől jövő galicziai utat, melyet a vár ágyú tiszta söpörhetek. A madárnál egyéb nem jöhetett ott be, ha a munkácsi vár ágyú megdördültek.

Hatalmas erősség volt a kősziklán emel-kező vár Zrínyi Ilona két esztendeig vedel-mezte a németek ellen s akkor is csak az aru-lás csikarta ki a kezéből. Ma már megszűnt erőd jellege, de azért még mindig olyan forma állapotban van, mint midőn a hős fejedelem asszony parancsnokolt falai között s nehéz ostrom-ágyuk nélkül ma se igen tudnák egy könnyen bevenni.

Kényelmes, csigaut vezet föl a várhegy tetejére, honnan elragadó kilátás nyílik ugy a

frt. Fekete Sándor 1348 frt. Adler Farkas 1333 frt. Ujvári Béla 1240 frt. Fürst Ödön 1232 frt. Berger Vilmos 1225 frt. Lichtenstein Mezes 1087 frt. Dr. Czeglédi Mihály 1077 frt. Lichtschein Samu 1075 frt. Berekesy János 1029 frt. 500 frton feüliek: Lichtman József, Ludman Lajos, Klein Aladar, Nagy Imre, Somossy Béla, Csahány Antal, Rösinger Lajos, Bogdan Gabor, Mandel Samuel, Berger Mór, Lukacs Dezső, Danilovics János, Molnar Endre, Rózenfeld Ignác, gr. Dégenfeld Imre, Wohl Adolf, Berekesy Gyula, Kállay László, Gyulai István, Kohn David, id. Szalay János, Dobó Sándor, Rózenfeld Salamon, id. Kiss Dániel, Stern Péter, Tiszti Imre, Szöllösi Imre, Kovacs Gábor, Gyémánt Sámuel, Pákozdy Lajos, id. Nagy Kálmán, Padrah Sándor, id. Csahány Ferencz, Karap Mór, Kupferstein Ignác, dr. Kovacs Albert, Tóth Mihály, Fogthüvy János, Harstem Kálmán, dr. Király István, Szilágyi János, Pap Samuel, Kulm Ferencz, Csapó István, Vespérmi István, Neuman Samuel, Cseke Gábor, Szalkai András, Csahány László, Kellner Dávid, Marton Gábor. 300 frton feüliek: Soos János, Soltész László, id. Szekeres János, Magi János, Karacson Lajos, Nagy Lajos, Ránky Béla, Róth Lajos, Cseke János, Cseh Béla, Borbély Mihály, Weisz Ignác, Kiszalák Sándor, Horváth Kálmán, Szinay Gábor, Cs. Szabó János, Czeglédi Lajos, ifj. Fazekas Gábor, Csati János, id. Kövér Pál, Lévy Márton, ifj. Ványi Sándor, Csahány László, S. Kovács László, Kovács Gyula, dr. Boda Gyula, Osváth Ferencz, Dalmay László, Varga László, Orosz Endre, Demjén Gábor, Feldmann Miksa, Bogdan Zsigmond, Sütő Gábor, Demjén Lajos, Harsark Géza, Zachar Sándor, Somossy Péter, Harasny Dezső, dr. Nagy Gábor, dr. Veres Menyhért, Sinay Antal, U. Tóth Mihály, Györi Albert, Barány Mór, id. Fazekas Gábor, Marton János, Daróczy Jakab, Paksy Károly, Karacson Zsigmond, Fekete Sándor, Czeglédi Ferencz, Uzonyi Imre, Kaszás József, Klein Mór, U. Szabó János, Soltész Farkas. A virilisták száma 132.

A hadmentességi adó reformja. A katonai hadmentességi díjról szóló törvény evek óta óhajtott reformja már a legközelebbi jövőben várható. Az erre vonatkozó törvényjavaslat a képviselőház legelső ülésének egyidejűleg fog előterjeszteni. — A hadmentességi díj kivételénél jövőre a szegényebb sorsú néposztály, a mennyire csak lehetséges lesz, meg fog kíméltetni, míg a jobb módúak ennek megfelelőleg magasabb adóval fogják illeteni. — A most fonaló legalacsonyabb hadmenté ségi díjosztályi, az egyforintos adót, jövőben megszüntetik és az adóbehajtásnak módját is, mely eddig anyai panaszra adott okot és az elert eredményrel egyáltalában arányban nem áll, teljesen meg fogják változtatni.

A Debreczeni Kossuth-szoborra Uri Zsuzsika kisasszonytól 1 frtot vettünk. Ezel együtt eddig összes gyűjtésünk: **142 frt 50 kr.**

Szomorú gulyás. Verfagyasztó eset történt ma délelőt egy korcsmában. Egy úri ember bement a korcsmába és nyugodt hangon egy adag gulyást kért magának és egy pohár sört is rendelt hozzá. A pincér a szokott hajlongások közt kiszolgált a kuncsafot, ez pedig természetesen nem láthatva a jövőbe — a legnagyobb higgadsággal és körültekintéssel átkezdte. Egyszerre retentő látvány tárult a szeme elé: a gulyás hadarabjai közt felfedezett egy kemény szardínia-dobozhoz hasonló tárgyat, mely különben a csizmasarkára is élénken emlékeztetett. Az illető úri ember a késevel óvatosan bontogatni kezdte a tárgyat és rövid vizsgálódás után képet volt konstátálni, hogy az a dolog, minden két-séget kizárólag ha'arozottan csizmaszok.

Debreczen költség-előirányzata. Szó József főszámvévo már összeállította városunk jövő, 1895. évi költség-előirányzatát. E szerint bevételek: sámsóni birtokból 5338 frt 4 kr. szovati birtokból 58134 frt. Debreczeni birtokból, szántó- és kaszáló földek-ből 150,803 frt 34 kr., legelőkből 65,345 frt 34 kr., ménesekből 10,987 frt 20 kr., erdőkből 172,384 frt. 50 kr., városi épületek jövedelméből 147,431 frt 92 kr., cserép- és téglagyártásból 109,600 forint, fuvarozásból 360 forint, könyvnyomdából 15100 forint, javadalmakból 7911 frt 85 kr., vásárvám és piaci jövedelem 84,200 frt., cselekvő tőkék és kamatai 106,604 frt 85 kr., fizetések s hivatali szükségletek 5000 frt., egyházak, iskolák és intézetek 5080 frt 42 kr., helyrendőrség és helyrendőrségi intézményekből 9570 frt., vegyes bevételek 2670 frt., arvaszék 4300 frt., katonaszállás-olás 5733 frt., beteg-ápolás 2200 frt. Kiadások: sámsóni birtok 1546 frt 46 kr., debreczeni birtok, szántó- és kaszáló földek 46962 frt 32 kr., legelők 46,268 frt. 34 kr., ménes 12220 frt., erdőkezelés 120,891 frt 53 kr., városi épületekre 27,148 frt 26 kr., cserép- és téglagyártás 69600 frt., könyvnyomda 21814 frt, fuvarozás 7107 frt 81 kr., javadal-

mak 100 frt. vásárvám és piaci jövedelem 53,577 frt. szenedvő-tőkék és kamatai 212,416 frt 16 kr., fizetések s hivatali szükségletek 114,912 frt 15 kr., egyházak és iskolák, 55750 frt 06 kr., helyrendőrség 118,575 frt 45 kr., színház 1900 frt., vegyes kiadások 14395 frt, 20 kr., arvaszék 9959 frt 05 kr., beteg-ápolás 6300 fr. Összes bevételei, a rendkívüli bevételek együtt: 971,877 frt 40 kr., összes kiadás, a rendkívüli ieket is beleszámítva, 1.011.312 frt 04 kr., mutatkozik hiány tehát 39,439 frt 64 kr.

A jog- és pénzügyi bizottság ülése Debreczen város jog- és pénzügyi bizottsága holnap délután 3 órakor gyűlést tart a városi háza nagytanács-termében. A gyűlés az alapítványi és házi-pénztár jövő évi költségvetését fogja megállapítani.

Lelkészképzési vizsgák. A lelkeszképzési vizsgák most kezdtek meg lefolyásukat az ev. ref. kollegiumban. Az eddigi eredmény — mint értesülünk — kielégítő.

Egyházmegyei közgyűlés. Az alsó-zabolcsi ev. ref. egyházmegye ma d. e. 9 órakor gr. Dégenfeld József főispán, egyházmegyei gondnok és Szeremley József esperes elnökele alatt előkészítő gyűlést tartott, a melyen a holnap tartandó nagygyűlés tárgyaitól értekeztek.

Husz krajczárért — a halálba. Az öngyilkos szürszabó tanoncz, Oláh János állapotában, a mint bennünket a kórházból értesítene — javulás allott be, úgy hogy folyógyógyulását biztosra veszik az orvosok.

Dalestély. A debreczeni dalegyület 1894. szeptember hó 20-án, csütörtökön a »Korona« vendéglő nagytermében Mácsay Sándor karnagy vezetésé és Racz Károly zenekara közreműködésé mellett zárkórú dal- és zeneestélyt rendez, a következőkkel: »Vasárhelyi sétatér« Czigleről. »Bárd« Silchertől. »Miriól apám nagy busan« Lányitól. »Dalra magyar« Zimaytól. »Kossuth dal« Gaallól.

Belepti-díj személyenként 1 frt. Család-jegy 3 személyre 2 frt. Kezdeté este 8 és fél órakor. Egyleti alapító és pártoló tagok szabad-jegyekük felmutatása mellett a pénztárnál belepti-jegyet nyerneik. Belepti-jegy nélkül a terembe senki nem bocsáttatik. A szabad-jegy 3 személyre érvényes, a család többi tagja a belepti-díj felét, vagyis személyenként 50 krt fizet. Alapító vagy pártoló tagsági aláírást a pénztár a dalestélyen elfogad, az előkseg.

Népesedés. Az elmúlt héten, 9-től 14-ig születet városunk belterületén és külsőségein élve 23 fiu, 21 leány, összesen 44 törvényes gyermek, törvénytelen pedig 3 fiu és 7 leány, összesen 54. Elhaláltak ugyanezen idő alatt 33-an, szaporulat tehát 21.

Gyászjelentés. Mely fájdalommal tudatjuk a legjobbnó, gyermek, testvér és sógoron, néhai Laboncz Eszter ifj. László Andrásné asszonynak, folyó hó 17-én délután 5 órakor életén k 22-ik, boldog házasságának 2-ik évében, 3 havi szenvedés után történt gyaszos elhunytát. A meghaldogult földi részei f. hó 19-én délután 3 órakor fognak, Nyil-utca 3135 számú házól a nagytemplomban tartandó gyászszertartás után, a péterfia-utcai temetőben örök nyugalomra helyeztet. Vég-tiszteletgételére rokonainkat s ösmerőseinket bánatos szívvel meghívjuk: Bánatos férje: ifj. László András; — Szülei: Laboncz Sándor és neje Jankó Erzsébet; László András. A temetést Dankó M. intézete teljesíti.

A javított telefon. A telefon egyik legnagyobb hibája tudvalevőleg az, hogy gyakran fertályorág is kell vágni, míg a vonalak összekötők s hogy illetéktelen fülek is meghallják, a mit a telefonálók egymással beszélnek. Ennek a mizerának most vége lesz, ha igaz az, amit a spanyol újságok nagy örömmel hirdetnek. Azt írják ugyanis, hogy egy katalóniai mérnöknek sikerült olyan automatikus szerkezetet feltalálni, mely közvetlenül köt össze az abonneneket s hogy erre a találmányra már meg is kapta a szabadalmat. Ebben az esetben a telefon kisasszony átváltozik géppé, a mely kevesebb bajos, de kétségkívül tökéletesebb szerkezet.

Jóslat. A beteg: Doktor ur, mondja meg színtelen, milyen állapotban van a tudom? — A doktor: Istenem, nem tudokom, hogy egy kicsit fáradt a tüdejé, de arra az időre még kifutja, a meddig ön él.

Elvitte a házat. Hevesi levelezőnk írja a következő történetet! Árván maradt az Árva család Erken, osztózní kellett nekik. A két fiu testvér között ósi szokás szerint osztzkodás közben civódás, perkedés és dulakodás támadt. Vegre nem maradt más elosztani való, csak a ház. Ez volt a legnagyobb feladat, — benne nem maradhattak együtt. Az idősebb ki akarta fizetni belőle az öcsését — az ócs rá sem hederített, mert neki ház kell! — Ha nekéd ház kell, hát vidd el a felet, mondta neki a bátyja. El is vitte aztán az öcsése a ház felet — másnap lebontotta a maga részét s elhordatta. Erre biztatta bátyjának egyik irigy rokona is, Árva János, hogy egyik se vehesse hasznát. De Árva János karzóme nem tartott sokáig, mert a mint segített a ház lebontásán, raesett egy fal s összezuanta.

A program. Egy németországi löverseny alkalmából a következő tudósítást közli egy weimari újság: »minden program a m s z e r ü l e g folyó le. Az Ernőhercegfataiban Eynard haduagy lebukott a lóról, a

harmadik futamban egy ló hátgerinczét törte, úgy hogy azonnal meg kellett lóni. Ugyan csinos kis program, azt meg kell adni.

A tiszti vizsga megnehezítése. Eddigél a köző-hadseregbeli egyéves önkéntesektől a tartalékos tiszti rang elnyerésére megkivántak, hogy gyakorlati készségük legyen, az elméleti vizsgán megfeleljenek és a tisztikar méltóknak itelje a jelöleteket a tiszti rangra. Ha e feltételek valamelyike hiányzott, akkor az egy éves önkéntes nem lehetett tartalékos tisztt. Most, közvetlenül a tiszti vizsgák előtt, a köző hadügyminiszteriumban arról van szó, hogy ezekhez még egyet kössenek ki. Mint az Österreichische Volkszeitung közli, a tartalékos tiszttelöltől meg fogják kívánni, hogy egyenleg is rátermett legyen a tiszti rangra. Ebb n a kérdésben is a tisztikar határoz, a melynek vetőját nem kell megokolnia. A Bechesen állomásozó tüzezredez husz önkéntesének, a kik gyakorlatilag alkalmasak és az elméleti képességük is megvan ahöz, hogy a tiszti vizsgán megfelelhessenek — mint az említett lap közli — kijelentették, hogy nem számítanak a tiszti rangra, mert egyenleg nem alkalmasak rá.

Gyilkos hipnózis. Nyiregyházáról írják a B. H.-nak: Salamon Tódor nagybirtokosnak huszonkét éves Ella leánya ma hipnotikus álomban szörnyet halt. A tőzéri Salamon-kastélyban egy Neukom nevű műkedvelő hipnotizőr idők mint vendég; Neukom, a ki Salamon Ellában már korábbi kísérletei alkalmával fölsimerte a kitünő medumot, most is elaltatta a fiatal hölgyet és különböző experimentumokat végzett az alvóval. Az érdekes mutatványt a házi gazdán kívül Vragassy, a bécsi mentő-egyesület volt főorvosa is végig nézte. Midőn Neukom azt szuggerálta médumának, hogy tudóbéig, az alvó leány tényleg az ilyen betegségekben szenvedőknél szokásos szimptomákat mutatta. A vendégek és a hipnotizőr nagy remélésre azonban az alvó hirtelen fölsikoltott és a következő pillanatban már élettelenül rogyott össze, a gyors segítség kárbavazott, az orvos a bekövetkezett halált konstátálta. Hogy mi okozta a különbea ép egészségu fiatal leány hirtelen halálát, azt egyelőre még nem tudják.

Debreczeni ingatlanok forgalma a kir. tszék, mint telekkönyvi hatóságнал f. e. szept. 8—15-ig.

Kereszturi János és neje Nagy Julianna veszik Boldogh Peter és neje Illyes Julianna homokkerti azölője egy részét 150 frtért.

Orosz Istvan és neje Tóth Zsuzsanna veszik Nagy Sandor és neje Tóth Julianna tőzcsőkerti szőlőjét 700 frtért.

Ikldi András és neje Salánki Eszter veszik Hevesi István új földet 1060 frtért.

Horváth István és neje Csóka Eszter veszik Ungvári András és neje Magyar Róza új földjét 3468 frtért.

Vilmányi Sándor és neje Fazekas Erzsébet veszik Kovacs István és neje Vertesi Zsuzsanna új földjét 1108 frt 61 krért.

Vilmányi Sándor és neje Fazekas Erzsébet veszik Kovacs István és neje Vertesi Zsuzsanna új földjét 1084 frt 40 krért.

Danko Mihály és neje Liptai Erzsébet veszik Varga Károly Szechenyi-utcai 1808 sz. házát 16.000 frtért.

Időjárás. A légnyomás minimuma hosszukas, zart alakban terül el az Északiten-gertől Magyarorszáig, míg az alacsony nyomomás részint Oroszországban, részint pedig a Földközi-tenger fölött vehető észre.

Az uralkodó szél az északkeleti, mely mult éjjel egyes helyeken (így Nagylakon és Temesvárt) viharos jellegű öltött.

Többnyire derült, száraz, nappal enyhe és éjjel igen hűvös idő várható.

Különfélék.

A kolera Lemberg, szept. 18. Ottynia galicziai községben kiütött a kolera; eddig 4 eset fordult elő. A betegekét a kolera-barkba akarta a hatóság szállítani, de a lakosság inzultálta a fertőzőítő szolgákat, míg végre a községi előjárónak meg kellett engednie, hogy a betegek lakasukon maradhassanak. Ennek következtében a kolera mindinkább terjed a városkában. A hatóság kormánybiztos kiküldését kérélmzi, a ki hivatala volna a rendet helyreállítani. A fanatikizt tömeg a mult éjjel felgyújtotta Giodus törvényeszi elnök házat. A tettesek ellen megindították a vizsgálatot. Amsterdam, szept. 18. A mult héten 10 helységben 19 betegedés és 14 halál eset fordult elő kolera következtében.

Gusztáv Adolf születésének évfordulója. December 9-én lesz 300 éve annak, hogy Gusztáv Adolf svéd király, a reformáció e legendászerű hőse született. Oszkár, a jelenlegi svéd király, ez alkalomból már most nyílt levelet intézett a svéd néphez, a melyben felhívja azt, hogy december 9-ét mint nemzeti ünnepet ülj meg: A király maga a ritterholmi templomban ünneppelyes istentiszteletet fog szolgáltató. Az ünnep napján az előadások az összes iskolákban szünetet ni fognak. A király megjegyzi a levélben, hogy azokról a módokról, a melyeken a hadsereg megünnepelje a hős király emléket, meg rendelkezi fog.

Német nota miatt. Hendrik József miskolczi legény, többbedmagával jól bepalin-

kázva állított be Sőregi Istvánné megyecsáljai házába, a hol cigányzene mellett foztották a kukoriczát. Éjjel után a cigányok keringőt kezdtek huzni, a mi Hendriknek sehogy sem tetszett. Magyar csárdás való a magyarnak, kiabálta telt tőrökkel, mire Bordás Jozsef nem éppen válogatott szavakkal utasította rendre a rakoncztalan legényt, de vesztére, mert Hendrik kirántotta csizmaszarából a bicskáját, s markolatig beledöfte Bordás hátába, a ki pár óra mulva kiszvendett. A gyilkost beszállították a törvényszék fogházába.

A Nyírség termése. Nyír-Medgyesről írják nekünk, hogy a cséplés általában be van fejezve. Holdanként a nyíri homok 5—6 magot adott; ez még nem lenne nagy baj, mert e vidéken magasabb hozamhoz nincsenek hozzá szokva; de már az baj, hogy 4 frtot is alig adnak a gabona métermázsájáért. A tengeri törese most van folyamtaban; ez nem lesz annyi, mint tavaly volt, de az ara már is túlhaladta a mult évit s napról-napra emelkedik. Kár, hogy nem lesz eladó felesleg. — A krumpli-termés — a Nyírség főprodukuma — kielégítő volt, ebből lehetne egy kis pénzmaghoz jutni, ha a gabona és tengeri hiánya miatt jutna eladásra való felesleg. A nyírségi gazdak tehát, ily viszonyok között, borús szemekkel tekintenek a jövőbe.

Szerkesztői üzenet.

T J urnak Kolozsvár. Uraságodnak igazsága van abban, hogy mi a kérdéses tárgy czikk közlésére öntől nem kaptunk felhatalmazást. De úgy áll a dolog, hogy az egymással csere-vizonyban álló vidéki lapok — halgatag megegyezéssel — kölcsönösen átveszik egymásnak jobb cikkeiket, sőt több fővárosi lap is felhatalmazott bennünket arra, hogy cikkeiket, tetszésünk szerint, átvehessük, a nélkül, hogy azokat honolnunk kellene. Mi fölünk is számos cikkeket vesznek át s igen tisztességes mellék-jövedelmünk lenne abból, ha ezen cikkeinket honoralnák, de hát azt egyik lap se teszi, mert kölcsönbe esik a dolog. Mi az ön cikkét ilyen, kölcsönösségi viszonyban levő lapból vettük át, nem érezzük tehát magunkat arra kötelezve, hogy külön honoráriumot adjunk érte.

Főszerkesztő: **Szinay Gyula.**
Felelőszerkesztő és lapkiadó: **Kósa Barna**
Főmunkatárs: **Dr. Bakonyi Samu.**
(Szerkesztőség és kiadóhivatal főtér 1828.)

Árverési hirdetmény.

A „Takarék-és hitelintézet részv. társ.“ zálogházában f. 1894. évi aprilis havában elzálogosított, illetve julius végéig lejárt 9014—12,010; továbbá a három hónal rövidebb idő alatt lejárt 13,898—14,829. sz. zálogtárgyak közül azok, a melyek ki nem váltattak, vagy meg nem hosszabbítottak, f. 1894. év október 4-én d. u. 2 órakor a zálogház helyiségében elárvereztetnek.

A „Takarék-és hitelintézet részv. társ.“ igazgatósága.

ad 7936/1894.

Árverési hirdetmény.

A Debreczen sz. kir. város tulajdonát képező Bánk, Fancsika, Nagy Cserén és a Pacznak a hosszupályii utól északra fekvő részéni erdőségeken a makttermés 1894. évi okt. 10-től 1895. évi aprilis hó 1-ig makkolattas ezőlábl az 1894. évi szeptember hó 26-ik napján d. e. 9 órakor a városi háza nagytanács-termében tartandó nyilvános szobeli árverés útján haszonbérbe adatik, miről érdeklődők azonos megjegyzéssel értesítettnek, hogy az árverési feltételek a számvévoi hivatalban megtekinthetők. Zart irásbeli ajánlatok elfogadhatnak, s azok az árverést megelőző nap d. u. 5 óraig 10% bíratpenzzel felszerelven a polgármesteri hivatalhoz adandók be.

Debreczen, 1894. szept. hó 17.

A városi tanács.

(391.) 1—2.

Figyelmeztetés.

A cs. és k. 7. hadtest és a m. k. honvéd csapatok részére való, 1895 évi kenyér és zab bérletszerű beszállítása iránt f. é. szeptember 3-dikán történt nyilvános hirdetményre a cs. és kir. 7. hadtest intendánsága az érdekelt köröket ezenel figyelmezteti.

Porosz szén és Coaks.

Van szerencsénk a nagyjérdemi közönséget tiszt. értesíteni, hogy **f. évi okt. 1-től kezdve a legjobb minőségű**

porosz darabos szenet és coaksot

(pirszén)

fogunk árusítani.

A porosz szén a házhoz szállítva **1.80 kr** 100 kilogrammonként, a Coaks **100 kilogrammonként 1.90 kr.**

Jó minőség és teljes súlyért kezünk.

A megrendelések a debreczeni helyi vasút irodájában szóval, posta vagy telefon útján eszközölhetők.

A debreczeni helyi vasút részvénytársaság.

(379)

Tokaj városának

bejegyzett

mely az egyedül

(357) fennálló és a magas magyar kir. kereske-

ELSŐ TOKAJI COGNAC-GYÁR

az eredeti „Tokaji Cognac“ egyedüli előállítójának bejegyzett védjegye a vételnél különös figyelembe veendő, mert „Tokaji Cognac“ helyett értéktelen utánzatok, melyek Tokajból nem is származnak hoztának forgalomba.

KITÜNTETÉSEK: A magas m. k. kereskedelemügyi miniszterium által a gyár állami kedvezményben részesül. **Arany érmek:** Páris, Bordeaux, Nizza, Brüssel, Haága, London, Berlin és Chicago.

Diszoklevél, mint legmagasabb elismerés.

Bécsi 1894-iki nemzetközi kiállítás.

Kapható: DEBRECZENBEN Geréby Fülöp urnál, és minden nagyobb fűszer- és csemege-kereskedésben, gyógyszertárakban, valamint minden jobb vendéglő és kávéházban.

Máriaczei gyomor-cseppek

kiválóan előnyös hatású, felülmulthatatlan s általában ismert hazai- és népszerű a gyomor mindennemű betegségeiben.

A kolera veszély idejében minden ember értesülve a koleraóról, annak az elhárító eszközéről és a hozzá tartozó magyarázattal legyen ellátva; abból azt a meggyőzést meríti, hogy van mód a kolera ellen is és hogy egy bizonyos fokig mindenki egy egyszerű használatú önmagát a megbetegedéstől megvédheti.

Vigyázni kell mindenképp a hiányzó emésztési változásra, székrekedésre és nevezetesen a bélhurtra. Az egészséges emésztést, rendszeres életmód mellett, kerülendő a nehezebb emészthető és más az emésztésre káros hatású élelmiszerek elkerülését, továbbá a gyomor meghűtését, ugyanint mint mindenféle meghűléstől. Az egészséges emésztéshez az ósmert **E. Brády-féle Máriaczei gyomor-cseppek**, melyek: hátorító és erősítő hatást gyakorolnak a gyomorra, különösen elősegítik a Máriaczei gyomor-cseppek étvágyváltozásnál és a gyomor bajainál bevált és mint első segély hirtelen megbetegedéseknél elismert gyógyszer. (Brády aláírásával kell ellátva lenni) használati utasítással együtt **40 és 70 kros** árcégekben minden családnál, mint házi szer, legjobbnak bizonyult. Kapható a gyógyszertárakban, ívegekben Debreczenben: Mihály István, Dr. Rotsehnek Emil, Tamássy Béla, Tóth Béla és Balázs Ödön; Ér-Mihályfalván: Mátray István; Dioszegén: Vada Ignác. Hadházon: Farkas Ödön, Hosszu-Pályán: Sárossy Imre, — Rabán: Horváth Kálmán gyógyszerész uraknál.

Debreczenben: Mihály István, Dr. Rotsehnek Emil, Tamássy Béla, Tóth Béla és Balázs Ödön; Ér-Mihályfalván: Mátray István; Dioszegén: Vada Ignác. Hadházon: Farkas Ödön, Hosszu-Pályán: Sárossy Imre, — Rabán: Horváth Kálmán gyógyszerész uraknál.

Utolsó- Lembergi előtti hét kiállítási

Sorsjegyek á. **1 frt.**

Főnyer. **60.000 frt.**

11 sorsjegy 10 frt — 6 sorsjegy 5 frt 50

Díjmentes és huzásjegyzékért 20 krajczár beküldendő.

Kapható: A lembergi országos kiállítás sorsjegy-irodájában Bécs, Bartenstein-utca 4.

(376)

„DEBRECZEN” NYOMDÁJA

(FÖTÉR 1828. SZ. A CSANAK-DRAGOTA-HÁZBAN. (A m. kir. főpostával szemben)

teljesen újonnan berendezett könyvnyomda.

Elvállal mindenféle nyomtatványokat:

takarékpénztári, kereskedelmi

ügyvédi és községi nyomtatványokat.

Vidéki megrendelések gyorsan és pontosan eszközöltenek.

KÉSZIT:

Gyászjelentéseket, bái- és lakodalmi meghívókat.

ELJEGYZÉSI KÁRTYÁKAT, TÁNCZRENDEKET és ÉTLAPOKAT.

Vidéki megrendelések gyorsan és pontosan eszközöltenek.

Vidéki megrendelések ERDÉLYI ISTVÁN nyomdai művezető nevére czimzendők.

Nyomdánk, hol északkeleti Magyarország legrégebb és legerjedtebb politikai napilapja a

„DEBRECZEN”,

és a szintén elterjedt „DEBRECZENI HIRADÓ” is nyomtat, ajánljuk a helybeli és vidéki közönség szíves pártfogásába.

Izléses kiállítás!

Jutányos árak!

Izléses kiállítás!

Jutányos árak!

Hirdetések a „DEBRECZEN” czimű lapban a legjutányosabb árak mellett eszközöltenek.

SZÁMLÁKAT, ROVATOZOTT IVEKET, NÉVJEGYEKET, bor- és rum-vignetteket, falragaszokat, MINDENMÉ KÖRLEVELEKET és ÁRJEGYZÉKEKET.

Vidéki megrendelések gyorsan és pontosan eszközöltenek.

FOLYÓIRATOKAT és a NYOMDAIPARHOZ tartozó nyomtatványokat izléses beosztással

jutányos árakon.

Bíróági, végrehajtói nyomtatványok készletben tartatnak.

Vidéki megrendelések gyorsan és pontosan teljesíttenek.

Előfizetési árak:
holyon, vagy postán külföldre:
Égész évre 10 frt — kr
Félévre 5 „ „
Negyedévre 2 „ „
Egy hóra 1 „ „
Egyes szám 4 kr.

A lap szellemi részét illető minden közönség a szerkesztőségbe (Fötér 1828. sz.) birtokba küldendő.

Előfizetési helyben:
Telegr. K. Lajos könyvkereskedésben és a kiadóhivatalban (Fötér 1828. sz.) állat.)

Gazdasági indolencia.

(D. M.) Eleget panaszkodnak a közönség körében a politikai pártok vezérferfi magyar nép politikai indolenciájáról, sokkal nagyobb mérvben mutatkozik a szegénytelen jelenség a gazdasági dekekkel szemben. Bármely irányba jűk a gazdaságnak, köz-, nemzet- mezőgazdasági irányt, a magyar nézőnyössége nem alteráltaik sem nyos nemzetközi szerződések, sem mány részéről felvetett gazdasági kérdések, legkevésbé pedig az önkülföldi és tengerentúli verseny áll.

Csakhogy ezen gazdasági indol körül másképp állanak a viszonyok a politikai közönyösségnél; míg ez binal a vezérferfiak elég mozgékony és találékonyak, addig az előbbi vezérregyéniségek az előrelátás és doskodás nagy hiányát és hanyag tanusítják napról-napra rikitóbb péld.

Népünk minden mezőgazdasági zervatívizmusa mellett sem zárkoz soha a reformok, újítások és — hetsége szerint — az ezekkel járó áldozatok elől; teljesen elfogta saját dalkodásának hiányait és méltányo észszerű befektetés tényleges ér. Nem is riad ő vissza semmiféle ért adott újítás és alapos változásra ezek neki a kellő alapossággal bebiztatának és ha a vezérferfiak nap rusa által nem mindig az állami bekozás, az állami segélyezés és ista valamint az állam jóindulatára a gazdasággal szemben utaltatnék.

Megszoktuk már régen és ne napra változatosabbá lesz az agr zérferfiak szózata, minduntalan kö löbbekké lesznek ezek az urak az hatalommal szemben és folyton-foly igyekeznek bebizonyítani, hogy azon lasztásokért, melyek őket terhelik, csapásokért, melyekkel a gondviseles a magyar mezőgazdaságot és azon v lyekért, melyekkel a külföldi versen nyegyet, a kormányt teszik felelőse, kormányt kötelezik a rögtönös seg

A „DEBRECZEN” TÁRCAJA

Kossuth Lajos születés-napjáról

A mikor már meghalt, mikor eltemették. Akkor lett ünneppé születése napja; Olyan ez az ünnep, mintha fűn az égi. Letűnt nap nyomát az alkonypir mutat. Nem az a fény az, mely a felkelő napos Mosolyából lesz és tündöklése vakít, Hanem, melyből a holt tisztelő kegyelet, Aztán a feledés, az éjfel származik.

Meddig tart ez ünnep? Oh, de ki tudná. Az elfaradt ember nyugalomra vágyik, S az alkonyat pirnál szívesebben látja. Az altató éjfel alvó sötét árnyit, — Fáradt vagy-e hazám? édes magyar há. A nyugalom-vágyik merűt-e ki erőd? S Kossuth imádásod esteli imádság Szemeidre szaló csendes átom előt?

Oh, ha úgy volna is, az az egy imádság. Nem hagy elaludni téged hazám soha, Hogyha nevéhez érsz a mi jó apánknak, Sohajod zengni fog, mint egy ércz harsó. S eszedbe fog jutni az ő félszázados Kinos szenvedése, nagy hazátlansága. S az elég, hogy tőle ébren légy örökké. Ko-suth bü-zke népe, Kossuth szép hazáj. Batky Laj

Melyik hát az igaz?

— Czigány história. —

Még a szomorú emlékü Bach korszak történet, a mikor Magyarországon csupa ment népből őszzeállított hivatalnok-seregtezte az ország lakosainak ügyes-bajos d. A sok mérnök közt volt egy óriási